

Πρόλογος

Το Βήμα Κοινωνικών Επιστημών και η Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας διοργάνωσε το Μάρτιο του 2018 ένα συνέδριο για να τιμήσει τη μνήμη του Καθηγητή Πανταζή Τερλεξή (1929-2017), Ιδρυτή και Διευθυντή του περιοδικού από το πρώτο τεύχος (Νοέμβριος 1989). Το Συνέδριο είχε ως θέμα το έργο του και οι άξονες της θεματικής του συνεδρίου είναι αυτοί γύρω από τους οποίους περιστράφηκαν οι δημοσιευμένες εργασίες του Καθηγητή Τερλεξή, δηλαδή οι Πολιτικοί θεσμοί και το κράτος, η πολιτική συμπεριφορά, η πολιτική κοινωνικοποίηση, το έργο του Max Weber και φυσικά το πρώτο ενδιαφέρον του που ήταν η Διπλωματία και η πολιτική του Κυπριακού ζητήματος.

Όπως μπορεί να διαπιστώσει ο αναγνώστης από το πρόγραμμα εργασιών του συνεδρίου, παρουσιάστηκαν συνολικά 11 ανακοινώσεις και μια εισαγωγή στη ζωή και το έργο του από την μοναχοκόρη του Κατερίνα Τερλεξή.

Επιλεγμένα κείμενα δημοσιεύονται στο Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών στο παρόν ειδικό τεύχος. Τα κείμενα αφορούν και στις τρεις θεματικές του Συνεδρίου. Μετά το κείμενο-μαρτυρία της Κ. Τερλεξή που αποκαλύπτει άγνωστες σε πολλούς πτυχές της σταδιοδρομίας του Π. Τερλεξή, ακολουθούν τα τέσσερα κείμενα της 1ης συνεδρίας για τη συμβολή του στη μελέτη του Max Weber. Το πρώτο αποτελεί αναδημοσίευση από το περιοδικό ΔΙΑΒΑΖΩ τ.410, Σεπτ. 2000. Το δεύτερο είναι ένα κείμενο των Βασίλη Α. Πανταζή, Αναπληρωτή Καθηγητή στο Π.Τ.Π.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και της Μεταδιδακτορικής Ερευνήτριας Χριστίνας Κουτούβελα για τη προσπάθεια ένταξης των αξιών της ελευθερίας, της ισότητας και της αλληλεγγύης από τον Weber στο δυναμικό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αξιών. Το τρίτο κείμενο είναι του παλαιού συνεργάτη του Π. Τερλεξή και μέλους της Γραμματείας του ΒτΚΕ όσο εκδίδονταν στην Κρήτη, σήμερα Καθηγητή του Τμήματος ΦΚΣ στο Πανεπιστήμιο Κρήτης Αντώνη Γεωργούλα. Ο συγγραφέας συγκρίνει το πολύπλευρο έργο των Emile Durkheim και Max Weber και δείχνει τα κοινά και τα συμπληρωματικά στοιχεία της συμβολής τους στη συγκρότηση της κοινωνικής επιστήμης. Το τελευταίο άρθρο του πρώτου μέρους είναι της Γεωργίας Γούγα Διδάσκουσας Κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής και του Ιωάννη Καμαριανού, Αναπλ. Καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Υπό το πρίσμα της σκέψης του Weber, οι δύο Διδάκτορες-μαθητές του Π. Τερλεξή στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, ανιχνεύουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των αναδυόμενων ταυτοτήτων του ακαδημαϊκού δασκάλου, την πολυπλοκότητα της καθημερινής ζωής στο αμφιθέατρο και τη σημασία και τις επιπτώσεις της οργανωτικής ρύθμισης.

Το δεύτερο μέρος αποτελείται από δύο άρθρα με κοινό πεδίο αναφοράς την Πολιτική Κοινωνιολογία. Στο πρώτο, ο Αναπλ. Καθηγητής Νεοελληνικής Ιστορίας στο ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας Αντώνης Λ. Σμυρναίος, επανεξετάζει τις σχέσεις ορθολογισμού και ανορθολογισμού στην πολιτική, διερευνώντας την υφή των καταγγελιών περί ανορθολογικότητας, τις άρρητες προϋποθέσεις τους και τη στόχευση τους, και αναζητά τη δυνατότητα να υπάρξει ποτέ μια τέτοια συμπεριφορά, η οποία να μην είναι ανορθολογική. Το δεύτερο άρθρο της Δρ. Ελένης Καραγιάννη, από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, επιχειρεί να αναδείξει τον τρόπο νοηματοδότησης και το περιεχόμενο που δίνουν οι μαθητές στην έννοια 'Ανθρώπινα Δικαιώματα', όπως αναδύεται από τις κοινωνικές τους αναπαραστάσεις στα πλαίσια του μαθήματος της ιστορίας της Στ' τάξης του δημοτικού σχολείου.

Το τρίτο και τελευταίο μέρος αφορά στο τομέα των Διεθνών Σχέσεων. Στο πρώτο άρθρο των Μαγδαληνής Δασκαλοπούλου (υπ. Δρ.), Νικήτα-Σπύρου Κουτσούκη (Αναπλ. Καθηγητή) και Ευστάθιου Τ. Φακιολά (Επίκουρου Καθηγητή), όλοι από το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, εξετάζει την κυβερνητική αποτελεσματικότητα στις χώρες της Ευρωζώνης κατά την πρόσφατη Παγκόσμια οικονομική κρίση. Οι συγγραφείς συμπεραίνουν ότι η κυβερνητική αποτελεσματικότητα επηρεάζεται λιγότερο από την κατάσταση της οικονομίας και περισσότερο από την εύρυθμη λειτουργία του κράτους δικαίου και την πολιτική σταθερότητα. Το τελευταίο άρθρο του αφιερώματος αφορά στο Κυπριακό Ζήτημα το οποίο απασχόλησε επί μακρόν τον Π. Τερλεξή στα πρώτα του ερευνητικά βήματα στην Ελλάδα. Ο Ανδρέας Στεργίου Αναπληρωτής Καθηγητής Νεότερης Ιστορίας και Πολιτικής στο ΤΟΕ του ΠΘ εξετάζει τη αναλυτικά την τολμηρή –ακόμα και σήμερα- θέση του Τερλεξή περί λάθους της εθνικής εξωτερικής πολιτικής στο Κυπριακό ζήτημα, και δεύτερον, θίγει τη σωρεία των λαθών, που διαπράχθηκαν αργότερα και εξακολουθούν να διαπράττονται ως σήμερα στο Κυπριακό.

Ευχαριστώ τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής του ΒΗΜΑΤΟΣ τΚΕ που συνέβαλαν με την κρίση τους στην επιτυχία του Συνεδρίου, και ιδιαίτερα τον Κοσμήτορα της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών για τον χαιρετισμό του. Ευχαριστώ τέλος τα άλλα τρία μέλη της οργανωτικής επιτροπής, Κ. Τερλεξή, Ι. Καμαριανό και Γ. Ξυράφα που στήριξαν ενεργά αυτό εγχείρημα.

Για την Οργανωτική Επιτροπή

Μιχαήλ Ζουμπουλάκης, Επιμελητής Έκδοσης, *Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών* -Π.Θ.